

p

Pajuema (mdEM *Vermava*; *verma* ‘paju’, *ava* ‘ema, naine’).

Vermava on paju, kiire kasvu, tervise, elujõu ning viljakuse hoidja ja kaitsja. Ööl vastu palmipuudepüha ehk urbepäeva (mdM *Verma*, mdE *Er’ba*) korraldasid noored *Vermava* auks palvuse mdM *verban’ salmat* (sõnasõnalt: pajuklimbid). Eelmisel päeval valmistasid tüdrukud tavanditoite – klimpe, putru ja kalapelmeene. Keskööl kaeti laud ning ikoonide ees süütati küünlad. Tavandi läbiviijaks palutud vana naine esitas palvuselaulu (mdE *pazmoro*; *paz* ‘jumal’, *moro* ‘laul’), kus ta palus tüdrukutele tervist, kaitset kuulujuttude eest, hea viljasaaki ja loomade juurdekasvu. Peoküalisteks olid abielupaarid. Pärast söömaega aeti külalised “läbi kadalipu”: kahes reas seisvad tüdrukud ja poisid löid neid pajuokstega, muidu ei andvat *Vermava* neile tervist ega viljasaaki.

Enne koitu käisid noored palvusel osalenute kodudes, urbisid magajaid ning laulsid tervist ja head saaki soovides (*verman’ morot*). Seejärel urbisid nad kariloomi, paludes lehma tuua ilmale igal talvel kaks vasikat ja anda palju piima ning soovides hobustele tugevaid jalgu, et need jaksaksid töötada.

Ersa-mokša uskumuste kohaselt on urbimisega võimalik pajuokste maagilist jõudu inimestele ja loomadele üle kanda. Ristiusu vastuvõtmise järel hakati pajuoksi kirikus õnnistama. Palmipuudepühäl õnnistatud pajuoksi säilitati pühasenurgas terve aasta. Usuti, et need kaitsevad loomi ja inimesi välgu ning tormi eest. Tavakohaselt löi pererahvas pühitsetud pajuokstega loomi karjalaskepäeval viljakuse tagamiseks ja kaitseks kurja eest.

Pajul oli ka ravitoime. Pajuokstega löödi kolm korda haigeid lapsi, vasikaid ja varssu. Kui laps aeglaselt kasvas, pandi talle pajuoks padja alla. Paju alla visati soolatüügaste kinnisidumise niidid – kui niidid kõdunesid, kadusid ka soolatüükad.

Kirjandus: Jevsevjev, M. E. 1966. *Izbrannõje trudõ, 5. Mordovskaja svadba*. Saransk.

Palvus (mdEM *ozks*; mdM *ozondoms*, mdE *oznoms* ‘palvetama’).

Palvus on tseremoonia või pidu jumalate auks, mis toimub enne ja pärast külvamist, viljasaagi koristamist ning enne heinategemist. Tähtsate palvuste päevadel palvusest osavõtjad tavaliselt ei töötanud. Palvused jagunesid ühispalvusteks ja perekonnapalvusteks, kindlatel kalendritähtpäevadel toimuvateks pidulikeks palvusteks ja juhupalvusteks. Palvuses pöörduti jumalate ja surnud esiisade poole. Palvetati suure puu (pärna, kase, tamme, jalaka, männi) all; küla lõpus; oja või allika ääres; metsa servas või *heremet*’is. Mõnest palvusest võtsid osa vaid naised (*Baban’ kaša*), teisest ainult mehed (*Buka ozks*), kolmandast aga kõik inimesed.

Perekonnapalvusi viisid enamasti läbi maja vanimad inimesed (peremees, harvemini perenaine). Näoga itta seistes pandi käed kaenla alla ja kummardati, laskuti põlvili või langeti silmili maha.

Ühispalvusi sooritasid iga kord ühed ja samad lugupeetud taadid-eided. Neid nimetati mdEM *ozks at’a* (*at’a* ‘ätt’), mdEM *ozks baba* (*baba* ‘vanaeit’), mdM *imbaba* (peamine vanaeit), mdEM *azorava* (*azor* ‘peremees’; *ava* ‘naine, ema’); ersalaste ja terjuhanide juures ka *Vozat’a* (*voz* ‘koorem; raskus’). Need vanakesed juhtisid ohverdamisteremooniat, kuid ise ei ohverdanud (nad ei olnud ohvripapid). Neile pakuti esimesena ohvriliha ja ulatati esimesena õllekapp. Need taadid-eided kutsusid inimesi palvusele ja lõpetasid selle, samuti määrasid palvuse aja. Nende juures oli hoiul palvuseks vajalik kraam: pühad kopsikud, pütikesed, ohvrinoad jne.

Palvuse vanema kohustusi (ersadel ja terjuhanidel *pr’avt*, mokšalastel *in’at’a*) täitis tavaliselt küla vanim elanik. Enne palvuse algust püüdis *In’at’a* eriliste võtetega selgeks teha, kas ohvrilind või -loom on jumalatele meelepärane. Mõnes külas tehti

ohvriks valitud loomale “meelehead” (mdM *vanolez' mälents*): ta elas mitu päeva majas, teda toideti erilise toiduga, talle avaldati austust, teda kaunistati kaseokste ja paeltega.

Ersalaste juures oli palvuse juhendajal tavaliselt 12 abilist: ühed korjasid majadest leiba, kalja, mett, võid, mune ja raha; teised jagasid palvuse ajal kalja; kolmandad kandsid ohvrinugade otsas laiali ohvriliha; ülejäänud valvasid kändudel või kummuli püttidel seistes korra järele. Abilised valmistasid ja paigaldasid ka rituaalsed *küünlad. Kolm päeva enne palvust valiti välja veel kolm inimest, kes käisid külapidi, otsides ühevärvilist looma – tavaliselt punast pulli või valget jäära. Ostnud looma kogutud raha eest välja, tapsid nad ta õue ja lauda kaitsja Kardo s'arke (mdE) kivil ja lasid vere kivi alla. Vere väljalaskmine mujal võis põhjustada maja äraneedmise.

Simbirski kubermangu ersa külades nülitihohvipulli palvetamise saatel elavalt, et jumalad kuuleks pulli häält. Vanasti jäeti kõik nahad alatiseks postidele.

Pärast palvust õnnistati söögid, osa neist jäeti jumalatele, osa aga jagati palvusest osavõtjate vahel. Järgnes ühissöömaaeg – kõik kohalviibijad ühinesid oma peredega sugulasrühmadeks *jur* ('juur') Pidosööki saatsid mdEM *pazmorot* (*paz* 'jumal', *morot* 'laulud'), laulud ning tantsud.

Rituaalsete *küünalde viimise ajal ühest majast teise ratsutasid Narovtšati maakonna mokša naised keppidel ja hüüdsid hirnumist matkides “ihhahaa”. Teised hoidsid käes värviliste paelte ja kuljustega kaunistatud kõveraid keppe – hobuseid (mdEM *alašat*) – ja kõlistasid neid tantsulaulude rütmis.

Lõbusus valitses juba ka ohvrisöökide valmistamise ajal. Näiteks Niškepazi (mdE) auks korraldatud palvuse päeval läksid rituaalist osavõtjad orgu või jõe äärde, et valmistada suures nõus meekalja. Tantsude ja laulude saatel käidi kolm korda ümber katla, et lõbustada jumalaid ja esiisasid. Pärast palvust joodi meekalja igas majas.

Osa palvusi on külades tänini mõnevõrra muutunud kujul säilinud.

Kirjandus: Jevsevjev, M. E. 1966. *Izbrannõje trudõ*, 5. *Mordovskaja svadba*. Saransk; Melnikov, P. I. 1981. *Otšerki mordvõ*. Saransk.

Part (mdM *jaks'arga*, mdE *jaks'argo*).

Part on müütides seotud vee ja maaga, teise ilmaga (sukeldub sügavustesse maa järele, vt *Maa, muld), õhu ja taevaga. Part on kõigi soome-ugri rahvaste mütoepiline pesal mune hauduv loojalind.

Parti kirjeldatakse kui ebatavaliselt kaunist lindu, kel on kullatud jalad, münditaoline sulestik ja mündikirjalised tiivad, mille otsad on puhtast kullast. Pardi selja peal on tsaari pitsatid ja jumalikud märgid, pea on tal hõbedane, nokk ja lestad vasksed ning tiivad sirbikujulised. Suursuguse välimusega pardist kumab ebatavalist valgust. Part on seotud inimsooga – ta võib olla nõiutud naine. Müütilistes lauludes on part ka võõrasema põlatud võõrastütar või vastumeelne tütar, kes peab meheleminekuni elama linnuna. Mõnikord on ta peajumal Verepazi (mdE) või metsaema Vir'ava lind.

Parti kujutati kord linnu kuju võtnud neiuna, kord linnuna, kelle suhtes kehtis jahikeeld. Keelu rikkuja sooritab ränga kuriteo. Müütides on part ennekõike eluandja, alles seejärel lind. Pärast sellise pardi tapmist on kütt vapustatud linnu oigamisest ning vere ja sulgede hulgast.

Pardi tapmine mõistetakse hukka ja süüdlast karistatakse füüsiliselt või moraalselt (pekstakse või söimatakse). Mõnes müütilises laulus jätab noor kütt pardi tema palvel ellu ja abiellub temaga. Teistes lauludes tapab abielus olev kütt pardi vaatamata linnu hoiatusele, et koos temaga hukkub ka jahimehe pere ja külvatud vili, kuna ta pole part, vaid peajumal Verepazi (mdE) saadik.

Kirjandus: UPTMN 1: 1. *Epitšeskije i liroepitšeskije pesni* – 1963. Saransk; Maskajev, A. I. 1964. *Mordovskaja narodnaja epitšeskaja pesnja*. Saransk.

Peajumal, päikesejumal, ajajumal (mdM *Škai*, *Škabavaz*, *Šipaz*, *Ot's'u Škai*, *Vär'ä Škai*, mdE *Tšipaz*, *Škipaz*, *Verepaz*; mdM *ši*, mdE *tši* 'päike, päev'; mdE *ška* 'aeg'; mdM *bavaz*, *pavaz* 'jumal, õnn'; mdM *ot's'u* 'suur'; mdM *vär'ä*, mdE *vere* 'üleväl, kõrgel'). Ersa mütoloogias loetakse peajumalaks või ülemjumalaks ka *Niškepazi.

Peajumal *Škai* on maailma looja, kelle kätes on kogu nähtav ja nähtamatu maailm. Tal on suured silmad, ta näeb kõike maal toimuvat ja tema pilgul on viljastav jõud. Inimesed peajumalat ei näe. Legendide järgi loob *Škai* ka inimese ning inimestele hoiatuseks käsib ta Šaitanil luua kurjad vaimud, kes elavad soodes ja jõgede hauakohtades. Peajumal teeb ainult head, aga karistab halbade tegude eest. Peajumala sugu pole peetud tähtsaks. *Škai* elukohaks on päike, kus ta magab ümmarguses voodis. Ta abiellub maise tüdrukuga. Mokša rahvaluuletekstide järgi võib peajumal muutuda jäneseks, seaks ja teravaks ohakaks. Usuti, et *Škai* käib öösi akende all kuulamas, millest inimesed räägivad või unistavad, millega rahul ei olda või mida ei jätku.

Kuna peajumala elupaigaks on päike, esineb päike mordvalaste tavandites nii peajumala kui ka tema sümbolina. Ersad ja mokšad ei astunud aknast langevate päikesekiirte peale, sest nad kartsid astuda *Škai* jala peale. Samuti püüti vältida päikesekiirtest ülesõitu vee peal, et mitte lüüa aeruga vastu peajumala habet.

Peajumala nime kasutatakse siiaaani tihti loitsudes, vanetes ja õpetustes, näiteks "Jumal on üleväl, silmad on all (mdM *Škais' vär'ä, s'el'monza alot*)!"

Ersa *Tšipaz* lõi maa ning magas seejärel 30 aastat puu all ja 30 aastat puu otsas. Ta ärkas valu pärast parema jala liigeses: lõi rippuva jalaga katki muna, kust tuli välja kaunis tüdruk, kellest sai tema naine *Ange Pat'ai.

Škai valitseb kõige elava üle, teda aitavad sealjuures naised – maa jumalad. Peajumal valib endale abilisteks naised, sest nad kuulevad seda, mida ei näe, ja näevad seda, mida ei kuule. Nad peavad peajumalale jutustama kõigest, mis maa peal toimub. Igapäevase leiva jagajaks määras *Škai* leiva ja saagi kaitsja leivaema Norovava (mdE), sest ta käitumine meeldis peajumalale: reedel jäi leivaema oma ettekandega *Škai* juurde hiljaks, kuna

jagas näljastele inimestele leiba. Pärast seda keelas peajumal inimestel reedesel päeval töötamise.

Pärimuse kohaselt rikkus üks naine tainast sötkudes *Škai* reedel töötamise keeldu. Peajumal tõstis ta päikese peale, kus naine pidi surema. Viimasel hetkel enne surma mõtles naine oma orvuks jäävate laste peale. Peajumalal hakkas temast kahju ja ta lasi naise vabaks tingimisel, et ta räägib reedesest töötamiskeelust teistele inimestele. Peajumal pani naise laubale puna-sinise täpi märgiks, et ta oli olnud jumala juures. Sellest ajast alates ei sötkunud naised enam Norovava päeval tainast.

Rahvas uskus, et peajumal karistab halba teinud inimest kurjade jõudude abiga. Kui teda aga palutakse, peatab ta kurja jõu (käsib Šaitanil istuda vees). Arvati, et peajumala viha peab hajutama lisaks isiklikule palvele ka küla- ja perepalvustega peajumala abiliste majahaldja Kudazorava, laudaema Kardazava jt auks. Seetõttu pöörduti peajumala poole iga palvuse alguses, ükskõik millise jumala palvusega oli tegemist – ainult peajumalat paluti harva.

Kodustel palvustel ohverdati *Škaile* tavaliselt varss, väiksemaid koduloomi, linde, pirukaid ja kalja. Ohverdamine toimus kaks korda aastas: kevadel viljakülvi ajal ja sügisel pehmet talve paludes. Suviste põllutööde ajal paluti peajumalalt õnnistust tööle ja tänati selle eest, et jaksati terve päev töötada.

Kirjandus: Mainof, W. 1889. Les restes de la mythologie Mordvine. *Journal de la Societe Finno-Ougrienne* V. Helsingi; Milkovitš, K. 1905. Bõt i verovanija mordvõ v kontse XVIII stoletija. *Tambovskie eparhitšeskie vedomosti*, Tšast neofits., 18. Tambov; Melnikov, P. I. 1981. *Otšerki mordvõ*. Saransk; UPTMN 10. *Legendõ, predanija, bõlitški* – 1983. Saransk.

Pihlakas (mdM *piz'elks*, mdE *pizel tšuvto*).

Pihlaka kaitsefunktsiooni tõttu maeti uue maja ehitamisel või karja viljakuse taastamiseks juurtega üleskaevatud pihlakas keldrisse või laudanurka. Maja kõrvale istutatud pihlakas usuti õnne toovat. Pihlaka raiujat tabas õnnetus. Pulmade ajal põue pandud pihlakaoks pidi noorpaari kaitsma ja neile õnne tooma. Pihlaoksa hoiti kodus kurja silma vastu. Mõlemale poole ust pandud pihlakaoksad takistasid ersalaste arvates surnu koduskäimist.

*Laudaema Kardazava võis hävitada kõik koduloomad, kes talle meele järele ei olnud. Selle vältimiseks sooritati palvus Kardazava auks ja pisteti lauda seinla pihlakaoksake.

Pihlaka marjarikkus ennustas külma aastat või palju haigusi (eriti silmahaigusi).

Pirukad (mdM *pär'akat*, mdE *pr'akat*).

Tavaliselt valmistati pirukaid kalendripühadeks, kõige sagedamini palvusteks. Uspenija ajal (mdM *uspenija*; vn *uspenije* 'Maarja taevaminemise päev'; eesti rahvakalendri *rukki- ehk külvimaarjapäev* – 15. (28.) august) küpsetati hirsipirukaid mdEM *kašan' p'ar'akat*, Maren' Spasi ajal (mdM *Maren' Spas*; mdM *mar' 'õun'*, vn *spas* 'Issanda muutmise püha – augustikuu kolme kirikupüha nimetus õigeusu kirikus') õunapirukaid mdM *maren' pär'akat*.

Pirukad kuulusid lahutamatuult ersa pulmade juurde. Mõnel pool viidi mõrsjale üheksa, teisel pool seitse või viis (mitte vähem) pirukat. Igal pirukal oli oma nimetus ja tähendus. Kõige suurem ja olulisem pirukas oli tammevõruga (päikese sümbol) ümbritsetud kaheteistkümnepihiline ümmargune rituaalne leib *luvon' kši* (mdEM *luvoms* 'loendama, lugema (palvet)'; mdEM *kši* 'leib'). Alumine kiht (maa ja viljakuse kehastus) tehti hirsi-pudrust, teine kiht kohupiimast, kolmas munapudrust, neljas pudrust, viies kohupiimast jne. Ülemine kaheteistkümnepihiline kiht koosnes neljast koorimata kanamunast, mis olid määratud viljakuse tagamiseks peajumalale. Pirukas kaunistati taigast tehtud kujudega – tavaliselt hobune ratsanikuga või kaks (neli) tuvi. Pirukasse pisteti värvilise paberiga kaunistatud kuuseoks, sest kuuske peeti elu ja pikaeealisuse, ka teise ilma ja peigmehe kodu sümboliks. Kuuseoks torgati hiljem noorte voodi kohale, kuhu see jäi, kuni ise ära kadus. (Kuuseoks kuulus ka šokšade pulmapiruka juurde, kuid nemad andsid pirukad sigadele, et need paremini sigiksid.) Noormehe kodus küpsetatud *luvon' kši* jäeti mõrsja vanemate laua peale, kaunistatud ülemise kihi viis kosjamoora tagasi peigmehe emale.

Sovamo pr'aka ('sissemineku pirukas') kergendab peigmehe pulmarongi sissesaamist mõrsja- ja tema naabrite majja (mõrsja peidukoht). Pirukas poolitati pruuti saatvate tüdrukute ja ma-japerenaise vahel.

Pirukaga *ava lovtso* 'emapiim' tänati mõrsja ema tütre rinnaga toitmise eest.

Van'ks tarkan' pr'akaga (mdE *van'ks* 'puhas', mdE *tarka* 'koht') jättis mõrsja kodust lahkudes hüvasti esiisadega. Mõnel pool kutsutigi seda pirukat *at'avan' pola* 'esiisade osa'.

Peigmehe pulmarongi päralejõudmisel mõrsja koju korraldati piruka *toi pr'aka* (mdM *toi* 'kaasavara') palvus. Pirukas jagati palvuse järel mõrsja sugulaste vahel.

Pulmapirukaga üheaegselt küpsetasid ersalased viljakuse tagamiseks 30–40 naise rinda meenutavat kuklikest *oder'van' pott'* (nooriku rinnad). Peigmehe kodus toimus sel puhul eriline palvus. Peajumalateelt ja Kaštom kirdilt (mdM *Pänakudava* 'ahjuema') paluti, et noorikul oleks palju piima ja võid ning et ta sünnitaks seitse poega ja seitse tütart.

Enne piruka ahjupanemist palvetati ja lauldi (mdEM *pazmoro*; mdE *paz*, mdM *pavaz* 'jumal'; mdE *moro*, mdM *mora* 'laul'), paludes ahjuema küpsetada ilusad siledad pirukad, ning tänati teda hea piruka eest. Pärast seda paluti jumalalt edu pulmade läbiviimisel, noortele kaitset kaetamise eest ning viljakust.

Piruka kaunistamine hobuste, tuvikeste ning munadega oli ilmselt asendusohver jumalatele. Pirukat ahjust võttes tram-bivad küpsetajad jalgu, hirnuvad nagu hobused ja kõlistavad kuljuseid – ahju peremehel palutakse kostitada "hiirekarvalisi (hobuseid)", kuna nad ei saa pirukat ahjust välja võtta.

Kirjandus: Jevsevjev, M. E. 1966. *Izbrannõje trudõ*, 5. *Mordovskaja svadba*. Saransk.

Puder (mdM *jam*, mdE *kaša*).

Puder on kohustuslik tavanditoit palvuste ajal ning pulma-, sünni- ja mälestamiskombestikus (eriti ersadel). Ersad pidasid erilist *naistepalvust Baban' kaša ('naiste puder').

Pulmas sümboliseeris puder viljakust. Ersa pruudi viimast päeva vanematekodus nimetatakse pudrupäevaks (*kašado jart-samo tši* 'pudru söömise päev'). Putru valmistati nii pruudikodus kui ka kõigi tema sugulaste pool, kes tõid seda kausiga pruudile. Toodud kausside arv märgiti kriidiga tala peale, et pulmalised ja peiu näeksid pruudi suguvõsa suurust. Mõnes külas käis pruut ise koos sõbrataridega sugulaste juures putru söömas. Mõrsjait-

kus palub pruut jumalatel annetatud pudru eest kõigile heaolu ja rikkust.

Vana tava kohaselt valmistati sünnitajale kohe pärast sünnitust saunas hirsiputru. Surnu mälestamisel on rituaalne puder tänini tuntud nii soome-ugrilastel kui ka paljudel teistel rahvastel.

Kirjandus: Jevsevjev, M. E. 1931. *Mordovskaja svadba*. Moskva.

Pudrupalvus (mdM *Balamõk ozks*; *balamõk* 'vedel puder', *ozks* 'palvus, palvuspüha').

Juunikuus aasal kaskede all peetava naiste ja tütarlaste palvuse erijooneks oli jahust, tangudest ja munadest tehtud puder *balamõk*. Paluti eelkõige laste sünni.

Kirjandus: Jevsevjev, M. E. 1966. *Izbrannõje trudõ*, 5. *Mordovskaja svadba*. Saransk.

Põlluema (mdM *Paks'ava*, mdE *Paks'a s'arko*, *Paks'a pat'ai*; mdEM *paks'a* 'põld', mdEM *ava* 'naine, ema', mdE *s'arko* 'ting, täimuna', mdE *pat'ai* 'vanem õde, tädi').

Paks'ava on põllu kaitsja. Ersadel esineb selles rollis *leivaema Norovava. Kalendrilauludes kujutatakse põlluema nurm-kana või pikkade langevate juustega naisena.

Paks'avale ohverdati enne ja pärast vilja koristamist. Mokšad jätsid põlluema jaoks ühe viljariba – *paks'an' kaza* (põllu kits) või *paks'an' sakal* (põllu habe) – lõikamata. Lõikuse lõpus jäeti *Paks'avale* vana viljahaki asemele natuke õlgi ja põllu lõppu rukkikääd. Põlluema ei lubanud põllu pealt kivikesi koju viia, muidu kanad lõpetavad munemise. Samuti ei tohtinud põllule kaasa võetud leiba koju tagasi viia – kanad surevad.

Keskööl rukki õitsemise ajal *Paks'ava* kiljub: kui tema hääl oli vilesarnane, ennustati head viljasaaki, nutune – halba saaki. Sel ajal ei tohtinud ka mürada, et vaikust armastavat põlluema mitte vihastada.

Kirjandus: Harva, U. 1952. *Die religiösen Vorstellungen der Mordwinen*. Helsinki; UPTMN 7: 3. *Kalendarno-obrjadovõje pesni i zagovorõ* – 1981. Saransk.

Põllupeenrapalvus (mdE *Gran' ozks*; vn *gran' piir*, md *ozks palvus*, pidu').

Gran' ozks peeti oma küla ja naaberküla põldude piiril. Palvusel paluti viljasaaki ja põldu kaitsvalt *leivaemalt Norovavalt head viljasaaki ning viljaterale head maitset, et maitse ei läheks naabrite põllule. Vilja maitse äravõtmiseks oli vaja vaid naabri põllult natuke mulda oma põllule tuua. Vilja maitse võis naabritele ära anda ka juhuslikult, kui mullakübemeke kukkus adra või ratta küljest teise inimese põllupeenrale.

Kirjandus: Jevsevjev, M. E. 1966. *Izbrannõje trudõ*, 5. *Mordovskaja svadba*. Saransk.

Pärn (mdM *päšä*, mdE *pekše*).

Pärn on püha puu. M. J. Jevsevjev on üles kirjutanud loo Narovtšati maakonna Vetškenino küla pühadest pärnadest (mdM *praštš'onai päšät*; vn *proštšenie* 'andeksand, andestamine'), mis olla sirgunud huntide poolt puruks kistud õdede verest. Kui pärnasid taheti maha raiuda, purskas neist esimese kirvelöogi peale veri.

Pärnajumal *Pekšepazile* (mdM *Päššapaz*) pühendatud palvuses palusid ersalased head viljasaaki. Ersade ja mokšade arvates olid kõik inimeste haigused jumalate karistus ja tervenemiseks pidi neid lepitama püha pärna juures. Peamiselt palusid abi viljatud naised ja emad, kelle lapsed sündisid surnutena. Pärnale toodud anded – linad, rätikud, uued särgid jne – riputati puule. Haigetelt lastelt võetud kaelaristid, särgid ja vööd jäeti pärna alla, lootes, et koos riietega lahkub lapse juurest ka haigus. Pärna poole palvetati põlvili olles. Palvetamise aeg ei olnud kindlaks määratud, kuid sagedamini toimus see suvel ja sügisel.

Kirjandus: Jevsevjev, M. E. 1990. *Mordovskaja svadba*. Saransk.

Mordva mütoloogia

Tatjana Devjatkina

<http://www.folklore.ee/ri/pubte/ee/sator/sator8/>

ISBN 978-9949-490-16-5

Tartu 2012

Trükiis ilmunud: Tatjana Devjatkina. Mordva mütoloogia.
SATOR 8. Tartu 2008

Tõlge: Irina Orehhova, Nikolay Kuznetsov

Toimetanud: Mare Kõiva, Kadi Sarv

Küljendus: Liisa Vesik

Kujundus: Andres Kuperjanov

Kaanepilt: Juri Dõrin "Uneskõndija"

HTML: Diana Kahre

Originaal:

Tatjana Devjatkina *Mifologia Mordvõ*

Saransk: Krasnõi Oktjabr 1998

Sarjas Sator 2008. a ilmunud eestikeelset trükist toetas
Eesti Hõimurahvaste Programm, Tartu Ülikooli Paul Ariste
soomeugri põlisrahvaste keskus, EKM FO, SF 0030181s08

E-raamatu valmimist toetas: EKRM04-29 Eesti keele,
kultuuri ja folkloori kasutusala laiendamine ja folkloori
tutvustamine elektroonilistel infokandjatel.

© 2012 EKM FO rahvausundi ja meedia töörühm, EKM Teaduskirjastus